

for. Det kunde imidlertid let arrivere, at Jølelsen deraf, naar man kom til en Opstilling af denne Natur, kunde forsvinde. Man glemmer i politisk Henseende saa overordentlig let. Vi have i vort korte politiske Liv set mangfoldige Exempler paa, hvorledes Foranstaltninger og Personer, som man tidligere har sat særdeles høit, og paa hvis Virksomhed man har sat overordentlig Pris, i Løbet af ganske faa Aar have faaet en ganske anden Bedømmelse. Saaledes frygter jeg ogsaa for, at Følgen af en saadan stadig Opstilling af Kultusministeriets Budget kunde blive, at Jølelsen af, at det ikke er den nulevende Slægt, som bidrager Støtstedelen af Beløbet, kunde forsvinde, men det tror jeg ikke vilde være heldigt. Jeg anfører dette navnlig med Hensyn til den Udtalelse, der findes paa et senere Sted i Betænkningen, nemlig under Nr. 73, og som gaar ud paa, at man „maa anse det for i høi Grad ønskeligt, at de separate Fonds opheves og deres Midler indbrages i Statskassen“. Der siges kun, at man „anser det for ønskeligt“, og det er sagt før og paa samme Maade, men jeg har egentlig aldrig kunnet erfare, hvorfor man anser det for ønskeligt. Hvis det er for at kunne disponere over disse Fonds, er det uundværdigt; thi at man har den fulde Dispositionsret over dem, og ikke har været forlegen med at disponere over dem, vise alle de senere Aars Statsregnskaber. Der er f. Ex. i de sidste 16 Aar, der afsluttes med Statsregnskabet for 1871—72, alene af Sørs Akademi Midler blevet anvendt til Formaal, som ligge udenfor Sørs Akademis egentlige Formaal, et Beløb af 1,566,000 Rd., altsaa omtrent 100,000 Rd. om Aaret, og den Anvendelse, man har gjort af Akademiets Overflud, viser sig i en stædse stigende Progression. Den krævede i 1870—71 209,000 Rd., hvilket er det højeste Beløb, der i noget Aar er blevet anvendt til Formaal, som ligge udenfor Akademiets. Der er nu paa Finantsloven for næste Aar paaregnet til andre Formaal end Akademiets egne 184,000 Rd., og vedtages det Endringsforslag, som i Dag er blevet omtalt af den ærede Udsøger, vil Beløbet blive 186,000 Rd. Denne Sum anvendes nu ikke blot til Formaal, som staa i Forbindelse med den høiere Undervisning, men ogsaa til andre Formaal. Der begjæres saaledes 56,500 Rd. til Seminarierne, 39,000 Rd. til Følkehøjskolerne, 15,000 Rd. til Landbohøjskolen og endelig de 50,000 Rd. til Theatret. Man kan altsaa ikke ved den anførte Udtalelse have taget Hensyn til, at man ikke sølte sig i Besiddelse af fri Dispositionsret over disse Midler, men den skyldes formodentlig den Tro, at de ville kunne administreres paa en lettere Maade, naar de indbroges i Statskassen. Det er ogsaa muligt, at dette vilde vise sig, men derfor behøve vi sandelig ikke at optage dem indenfor Linien i Statsbudgettet og i Statsregnskabet, thi Administrationen er jo en ganske anden Sag. Det, jeg frygter for,

naar man inddrager disse Midler i Statskassen, er, som allerede udtalt, at Grindringen om deres Oprindelse skal blive udivstet, og man i trange Tider skal forgribe sig paa denne Aar fra vore Forfædre, saaledes at vi i Stedet for at efterlade den ubeskaaren til vore Efterkommere, benytte den i trange Tider. Vi have nu i vor Finantshus-holdning et slaaende Exempel paa, hvor farligt noget Saadant kan være. Saalænge vi havde Fællesstaten, folgte vi rask nok af Kongerigets Domæner — vi kunde af forskjellige Grunde ikke gjøre det Samme med Domænerne i de andre Landsdele —, saaledes at Kongerigets Domæner nu ere founne ind til en Ubetydelighed imod, hvad de have været tidligere, og Pengene anvendte vi da til Fordel for Fællesstaten. Lad os derfor se at konservere, hvad vi have arvet af den Slags solidt Gods, saaledes at det ogsaa fremtidig kan staa til Anvendelse for de særlige Formaal, til hvilke det engang er henlagt. Vi have fra andre Lande affkræftende Exempler nok i den Retning. Man har saaledes Exempler paa, at man har afløst Tiender og Grundstatter, men hvad er Resultatet blevet? Det er blevet, at de, som have betalt for deres Tiender og Grundstatter, ere komne til at betale en Gang til. — Naar et æret Flertal af Finantsudvalget, i god Overensstemmelse med den her antydede Inddragelse af de separate Fonds, tillige har antydet, at man maatte komme til paa Finantsloven at optage saadanne Kirkes Midler, der staa umiddelbart under Statens Overbestyrelse, har den ærede Minister allerede udtalt sig derom. Der som man begynder paa noget Saadant, hvor vil man da ende? Optager man Kirkenes Midler, maa man senere komme til de meget betydelige Midler, der nu rundt omkring i Landet ere henlagte til Hospitaller. Derefter vil man komme til andre Stiftelsers Midler, og endelig, antager jeg, til saadanne, som rundt omkring i Kommunerne ere henlagte til forskjellige offentlige Formaal, og som staa under et vist Tilsyn af vedkommende Øvrighed og derigennem af vedkommende Minister. Vi ville da ende med, at Rigsdagen i Stedet for at være en Repræsentation for Landets store Fællesinteresser, blev et aldeles overvældende Rantsraad, som kom til at sidde, jeg kunde fristes til at sige 18 Maanedere af Aaret, for at blive færdig med det Arbejde, det vilde faae, hvis vi skulde beskæftige os med alle de Sager, man synes at bestrebe sig for at faae optagne paa Finantsloven. — Der faldt en Yttring fra det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen), som jeg ikke vil lade henstaa uomtalt, og som angik det femaarige Tilskud til Theatret, der blev vedtaget for nogle Aar siden. Jeg er fuldkommen enig med det ærede Medlem i, at Rigsdagen kan tage en saadan Beslutning tilbage, men jeg er overbevist om, at Rigsdagen ikke vil det. Det, hvorpaa det her kommer an for det ærede Medlem, er den Betragtning, at